

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — fl. Negyedévre. 3 kor. — fl.
VIDÉKEN: Félévre . . . 9 kor. — fl. Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter: Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

A kereskedelmi és iparkamara ünnepe.

Szávay Gyula beiktatása.

Debreczen, május 2.

Szávay Gyulát a kereskedelmi és iparkamara titkárát a kamara teljes ülésén tegnap iktatták be hivatalába. Nevezetes határhő ez ugy a kamara, mint Szávay Gyula életében. Új erő, új élet, új szellem megy be Szávayval a hatalmas, tekintélyes testület belső világába, friss vér fogja átjárni az ereket, s ez a fontos közgazdasági tényező fokozott mértékben fog megfelelni a hozzá fűzött várakozásnak. Szávay Gyula pedig, a ki eddig a dunántúli országrészen teljes tette becsületes, nemes és komoly munkával köteletségét, itt a magyarság szívében, a hova befű a rónaság egészséges, erős levegője, fényes tehetségét kiterjesztheti; áldásosan gyümölcsöztetheti hét vármegye népeért. Utat, irányt mutathat egy-egy nagy, egész nemzetet érdeklő kérdésben, építhet, alkothat, a mint csak az ő rajongó magyar lelkének legszebb álmában elképzelte.

Férfi korának virágos esztendeit most éli. Lelkében egymással csatáznak a szebbnél-szebb, nagyobbán nagyobb gondolatok. Ki nem tekint rá bizalommal, ki nem fűz jövődő működéséhez szép reményeket? Bemutatkozásában olyanok ismertük meg, a milyenek gondolk. Csupa tartalom, mélység és erő az egész ember. Hatalmas szárnyakat ad gondolatainak, a melynek repülését alig tudjuk nyomon kísélni, mert elkápráztat bennünket gyors, mégis méltóságos és nyugodt szárnycsapása. Székfoglaló beszédében nem volt semmi salang, semmi cifraság. De megpendített benne egy pár olyan nagy kérdést, ki mondott sok olyan igazságot, a melynek minden szava magán viseli azt a nyomot — hogy Szávay Gyulának nagy, rendkívül értékes egyénisége van. Ehhez az egyéniséghez ambíció, nagy munkakedv fűződik, ez a munkakedv a kamaraért lángol — hét vármegye, kereskedő iparos és munkás érdekeit viszi előre. Van okunk, nagy okunk örülni, hogy őt a magunkénak mondhatjuk. De van oka örülni az iparkamarának, mert meg fog győződni róla rövid idő alatt, hogy Szávay Gyula tartalmas egyéniségénél fogva nem a szavak, de a tettek embere. Legyen üd-

vözölve Debreczenben, teljesüljenek be tiszta, nemes vágyai!

Szávay Gyula bei tatásáról és a kamara gyűléséről tudósítónk az alábbiakat írja:

A gyűlés megnyitása.

Az iparkamara hatalmas díszterme teljesen megtelt délután négy órára a kamara tanácsosaival és az érdeklődőkkel. Érdeklődéssel nézett mindenki a titkárt beiktató gyűlés elé. Szabó Kálmán elnök négy óra után nyitotta meg a tanácskozást. A teremben felzúgó moraj egy pillanat alatt elcsendesült és az elnök mély csendben tette meg előterjesztéseit.

A mai közgyűlésnek, kezdette meg beszédét, gazdag tárgysorozata van. Mielőtt azonban ennek tárgyalására áttérnénk, engedjék meg, hogy bemutassam titkárunkat Szávay Gyulát. (Éljen, éljen.) Hatalmas erőt nyert benne a kamara, kipróbált közgazdasági tudására mint biztos alapra számíthatunk. Ajánlom őt a kamara tanácsosainak rokonszenvébe. (Lelkes éljenzés.)

Szávay Gyula beszéde.

Az elnöki megnyitó után Szávay Gyula emelkedett szólásra és megtartotta titkári székfoglalóját.

Nem szónoklatot akar mondani, kezdte beszédét, amely szinszerű hatásra tör, hiszen itthon van és azok előtt szólal fel, a kikkel összetartozik és együtt érez. Inkább

A ravasz Chamboiron.

Írta: Hugues Lapaire.

Chamboiron két hónap óta Farfignac gróf inasa volt. Egy nap a gróf a rendes vadászatáról négy nyulat hozott magával és így szólt a vadászhoz:

— Küld be hozzám Chamboiron.

Chamboiron belép és várja a parancsot feszültén, mint a vizsla.

— Elmegy a konyhába és kiválasztod a két legnagyobb nyulat a négy közül, amiket a vadászatról hoztam haza. A két nyulat elviszed Vieux-Moulinba a plébánoshoz. Ismered?

— Hogyne, gróf ur.

— Annál jobb. Azt fogod neki mondani, hogy legjobb kívánságaimat csatolom a két nyulhoz.

Öt percz múlva Chamboiron uton volt Vieux-Moulin felé. Zsebében a gróf levele volt a Farfignac-család címeres pecsétjével, mindkét kezében pedig egy-egy nyulat vitt. Két kilométernyi séta után megállt, hogy szuszoghasson.

— Átkozottul nehezek ezek a fránya nyulak, — szólt és bosszusan nézte őket.

Két nyulat egyszerre! Ez már mégis csak sok. Az én szegény, öreg anyám pedig soha nem evett ezekből a fenevadakból.

Chamboiron ezuttal a saját jó szívére hallgatott és átcsapott a keresztutra, amely Praudinba vitt, hol anyja lakott.

— Nem maradhatok egy perczre sem itt — szólt az anyjához, aki székét tolt alája. — Sietős a dolgom. Csak ezt a nyulat hoztam neked.

— Nyulat! — szólt az öreg asszony és összecapta a kezét. — Nagyon kedves vagy, fiam, de csak tréfálsz talán? Még sohasem ettem ilyen fenevadat.

— Pedig neked hoztam. Csak el ne mond mindenütt, mert magadra haragítod az embereket. A gazdám négy nyulat lőtt ma reggel, egyet a vieux-moulini plébánosnak küld, a másikat nekem adta, hogy ajándékozzam el valakinek. Anyi nyulat ettek már a kastélyban, hogy megutálták. De ne szólj senkinek róla egy szót sem.

— Hallgatók, fiam, mint a sir.

Az öreg asszony megölelte a fiát, aki immár megkönnyebbülve folytatta az utját. Az egy nyullal nagyon gyorsan jutott el Vieux-Moulinba és becsöngetett. A szakácsné nyitott neki ajtót.

— Hoztam ám valamit — szólt Cham-

boiron és letette a nyulat a konyhában, hová a szakácsné kísérete. — A gróf ur küldi ezt a nyulat.

Ejnye! csaknem itt felejtettem ezt a levelet a zsebemben. A gróf ur küldi a plébános urnak. Hol a plébános ur?

— Benn van a szobájában.

Chamboiron bekopogtatott és nagy alázatosan bocsánatot kért a háborgatásért.

— Hoztam egy nyulat, a mit a gazdám küld.

— Bravó. — Mondd a gazdának, hogy nagyon köszönöm.

— De levelet is hoztam — szólt Chamboiron és átadta a pecsétes irást, anélkül, hogy egy len arcizma megrándult volna. A plébános átfutotta a levelet.

— Egy nyulat? kérdezte gyanakvóan.

— Igen, egy nyulat — felelte határozottan Chamboiron, de kissé szepegett.

— Jó, — szólt a plébános, irt gyorsan egy levelet és átadta Chamboironnak.

— Mondd meg a gróf urnak, hogy nagyon köszönöm és küldöm a tiszteletemet.

Chamboiron a konyhán át távozott. A szakácsné már nem volt ott, valószínűleg valahová a szomszédba ment, de a nyul még mindig ott pompázott a régi helyén, ahova Chamboiron letette.

Új órás-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a jelenkor igényeinek megfelelő szolid **Órás-üzletet és óra-javító műhelyt** nyitottam Debreczenben, Egyháztér 3 sz alatt a volt Fva Péter-féle bolt-

helyiségben (az év. ref. nagytöplom jobb oldalán), ahol raktáron tartok legszebb kivitelű fali-, inga-, ébresztő- és valódi schweizi zseborákat; javítok mindennemű órát, a legegyszerűbbtől a legcomplicáltabbig, egy évi jótállás mellett saját vezetésem alatt. Szükség esetén kérem bizalmát és pártfogását Kiváló tisztelettel: **WOLFRAM FERENCZ óra.**

pourparlét akar folytatni, amelynek sokkal nagyobb gyakorlati értéke van.

A kamara jelentősége.

Három nagy osztályt lát felsorakozni a kamarák védő boltozata alá. Ez a három nagy osztály a nemzet testének derék részét teszi ki. Ez az iparos, kereskedő és amely még a rácson kívül van, csak tompa morajjal jelzi, hogy befelé tör, — a munkásosztály. Amit ez a három osztály erőben, haragban, tüzben meggyitkozhatni akar, azt a kamara utján nyilatkoztatja meg. A kamara az országos események megfigyelésére épített var, amely az ő várának felvonó hídját készségesen ereszti le a legkisebb ember előtt is. A kamara tornyából az őrszem ha panaszt, vagy jajszt kiált le, ennek a szónak úgy kell megütöközni a budai vár falába, hogy az negyvene ember kérésének visszhangja legyen. Nagy súlyjal esik a kamara szava minden hatóság előtt a mérlegbe, de viszont a kamarának erőteljesen, tapintatosan, nyílt bátorsággal, de mindig megfontolva kell hangoztatni szavát. Ha egy-egy érdekelt osztály jelentkezik előtte, tarja ki kapuit és engedje be azt.

A kereskedők helyzete.

Vezessük először a kereskedőt be a kamarába. Komor, összeráncolt arcczal jön ez osztály ide. Nem sok kívánsága van, csak az, hogy hagyják békében, mert az utóbbi időben bizony sokkal nagyobb kárt szenvedett, mint hasznot nyert. Van a mi magyar fajunknak egy lelegzetes tulajdonsága. Görbe szemmel néz a kereskedőre és azt hiszi, hogy az könnyen él, mert hiszen drágábban adja el a fogyasztóknak azt, a mit a termelőtől vett. Ilyen görbe szemmel néz a kormány is a kereskedőre. Ha a legutóbbi évek törvényalkotásait nézzük, amelyet a kereskedőkre szabtak, nem látunk egyebet, mint bizalmatlanságot a kereskedővel szemben. Látjuk a politikai szenvedelmek tűzébe dobott szótát a nagykereskedők ellen, pedig külföldön a legnagyobb jóindulattal támogatják a kereskedelmet.

Ezzel az áramlattal szemben kötelessége a kamarának a kereskedők mellé állani és őket segíteni. Kotelessége biztosítani a

Chamboiron megvakarta a fejét, körülnézett, egy pillanatig habozott, aztán felkapta a nyulat, a kabátja alá csapta és elindult.

Mikor Vieux-Moulín a háta mögött volt, Chamboiron végre fellélekzett. Átcsapott egy másik ura, amely egy másik faluba vitt, ahol a komája lakott, a falu kovácsa.

— Nyulat hoztam, koma — szólít nyájasan. — Süsd meg, edd meg, de ne szólj róla senkinek.

A kovács ravaszul hunyorított, gyorsan elrejtette a nyulat és barátságosan megrázta a Chamboiron kezét.

Chamboiron most már teljes megkönnyebüléssel tartott haza felé. Dudolt és füttyörészett, mint valami rigó. Otthon a gazdájának szemé hunyorítása nélkül átadta a plébános levelet.

— Micsoda? kiáltott Furfignac gróf. — Nem azt mondtam neked, hogy két nyulat vigyél a plébános urnak? A plébános ur azt írja, hogy csak egy nyulat kapott.

— Igen, — felelte Chamboiron a vállát vonogatva, — nagyon különösek azok az emberek Vieux-Moulínban. Én két nyulat vittem nekik, de meglássa, gróf ur, hogy hoinap azt fogják önök mondani, hogy egyetlenegy sem kaptak.

kamarának azt a tiszteletet, amely ezt az osztályt megilleti.

A szegények kasztja.

Ami az iparosokat illeti, erre vonatkozólag már egyszer elmondotta e kamarában nézetét. Nincs senki e kamarában, aki ne sajnálná azt a pusztuló, szakadozó osztályt, amelynek az a legjobb napja, a mikor összegyűlnek, a maga baját és panaszát elsihajtja, vagy a nagy urak, vagy a saját parlamentje előtt. Csak a vigasztalás tartja még ezt az osztályt, amely már beleszokott, hogy minden lépése költséggel, fizetéssel jár. A különféle hatóságok ambíciójukat találják abban, ha valamin rajta kapják. Meghúzzák őket vámon és révén, őrt állítanak mellé, persze a saját költségén, szóval boldogulását akarattal gátolják.

Az önálló vámterület.

Az egész nemzet kívánsága, az a kívánság, amely őket szabaditná fel először a teher alól, az önálló vámterület. Köteteket irtak már ez ellen, de ez csak arról győz meg bennünket, hogy milyen nagy igazság lehet az, amelyet könyvtárra menő könyvekkel támadtak meg. Politikai kérdés is ez, de mindezek felett nemzeti kérdés. A nemzet soha nem fáradt ki azon építvények kópilléreit tartani a vállán, a melyen az ő önállóságának erkélye nyugszik. Szívesen viseli el a nemzet ezt a terhet is, hiszen tudja, hogy a legközelebb meg fog az térülni. Hiszen a legszegényebb ember is van olyan ur, hogy portájáról kizárja azt a szomszédot, akit — őszintén szólva — ki nem állhat. (Zajos tetszés.)

A munkás osztály.

A harmadik osztály, a ki kívül van a rácson, de befelé törekszik, a munkás osztály. Nagy kérdéseket hoznak ezek magukkal, a melyet hasztalan dolog nagyuri módon lenézni. A mi ablakainkra is rávetődik ennek a tömegnek az árnya s az ő még artikulálatlan hangu tanácskozásuk hangja becsendül a mi tanácskozó termünkbe is. Nekünk ezek előtt meg kell nyitni az ajtót, be kell engedni őket. Nekünk oktatni kell ezt az osztályt és tanítani; az artikulálatlan hangot értelmes beszéddé kell változtatni. A kamarának tiszte figyelemmel kíséreni azt is, a mi oda kívül történik s medret kell készíteni annak az áradatnak, a mely a tötest áttörni készül. Egy kis revolúcióval fog járni ezeknek az átalakulása, de ettől nem kell félni, mert abból a revolúzióból, amely e kérdés megoldásával jár, új élet fog támadni. A demokrácia eszméje elkopott. Úgy használják, mint a szalon asztalra tett diszkotésű könyvet, a melyet senki sem olvas, vagy mint a tulipántos béli belépőt, a melyet az urhölgy kedvtelésből készített. Ennek a jelentőségét és erőssé, határozottá kell tenni.

Mindezeket a dolgokat azonban folytatta tovább beszédét, a melyeket én előadtam, csak röviden érintettem, tudva azt, hogy a kamara tanácsosai tisztában vannak mindezekkel. Majd az egyes ülésekre lesz alkalom bővebben kifejteni álláspontomat. Beszédét így fejezte be. Tekintsen engem mostantól kezdve a kamara felelküdt első hivatalnokának. (Éljenzés és taps.)

Folyó ügyek.

Meleg hangu jelentést olvasott fel ezután Szávay Gyula titkár a kereskedelmi miniszteri tárczában történt változásról. Kegyelettel emlékezett meg Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter elhunytáról, aki hatalmas erővel kezdett volna feladatai megoldásához, de a végzet elragadta. A kamara határozatilag kimondotta, hogy Horánszky emlékét jegyzőkönyvében fogja megörökíteni.

Személyi ügyekről referált ezután az új titkár. Jelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta Szávay Gyula 6800 korona fizetéssel és 1200 korona lakáspénz javadalmazással ellátott titkári állásra történt megbíását, ugyszintön Grünwald József segédtitkár fizetésének felemelését. Ezzel a személyi ügyek elintézését nyertek. Grünwald József segédtitkár a levelező tagok megválasztásáról szóló jelentést terjesztette elő. A kamara levelező tagnak egyhangulag megválasztotta Tolnai Kornél üzletvezetőt. A székház ünnepélyes felavatására bizottságot küldtek ki, ugyszintén az iparmúzeum berendezésére is. A székházát szeptemberben avatják fel, ugyanakkor lesz Debreczenben országos kamarai értekezlet is.

Több jelentés, felterjesztés letárgyalása után a gyűlés fél hét után ért véget.

A bankett.

Szabó Kálmán, a kereskedelmi és iparkamara érdemes elnöke a kamara mai szép ünnepe alkalmából úgy az új titkár, mint a kamarai tanácsosok tiszteletére bankettet adott. A bankettet este 8 órakor az Angol királyi szálloda éttermében tartották meg, ahol ez alkalomra fényesen terítették a kamara tanácsosai, tisztikara és a debreczeni ipar és kereskedelmi életben szerepet játszó egyéniségek számára.

Virágok tették színessé a lucullusi lakomát váró asztalokat. A menü pompás volt s Hauer Bertalan nemcsak az izletes és kivanatos ételhalmozással, de a kitérő kiszolgálással is remekelt. A menü a következő volt:

Tok tartár mártással
Nyárson sült körítve
Fiatál liba és malacz
Parfait
Giardinettó
Sajtok
Kávé

Borok: Martinkai, hegyaljai, ménesi és ásványvizek.

A második fogás után a szives házigazda Szabó Kálmán ipar és kereskedelmi kamarai elnök emelkedett szólásra. Találónan distingválta, hogy a kereskedelem és iparnak haladása, fejlődése terén, milyen szükség van a békére. Büszkén és boldogan emelte ki, hogy a magyar kereskedők és iparosok Ő Felsőségében a királyban, a béke apostolát üdvözölhetik s riadó éljenzés közepette a királyért emelte poharát.

Kevéssel ezután újra szólásra emelkedett Szabó Kálmán. Azt hangsúlyozta, hogy mint debreczeni ember ő testestől-lelkestől magyar. A magyar pedig vendégszerető. — Magyar vendégszeretettel üdvözli ő is az ő vendégeit, akiket olyan nagyra, mindennél többre becsül s szíve mélyéből emel poharat a kamara tanácsosaira, az ő vendégeire.

Lenygel Antal szolnoki tagja a kamarának találó hasonlat kíséretében méltatja a Szabó Kálmán kiváló érdemeit s nagy éljenzés közepette emelte érte poharát.

Zádor Lajos a kereskedő társulat nevében a debreczeni kereskedelmi és iparkamara büszkeségét Szávay Gyulát éltette.

Szávay Gyula szellemesen válaszolt. Azt mondta, hogy a hivatalos tisztségek során őt érte a szerencse, hogy a jövődöbéli kereskedelmi miniszterre üritse poharát. — Egy hét óta egyebet sem tesz, mint a leendő és kombinációkba vett miniszterekre csinál beszédeket. A mikor Batthyányi volt felszinen, hát elkészítette a beszédét ő reá. Nagysz rünek ígérkezett a téma. Kezdte a vértanuságon és vérezte Batthyányin. Később Hieronim, majd Nagy Ferencz és Láng Lajosra készített beszédet. De mert miniszter még ma sincs, szellemes distinkció után a debreczeni kereskedőket és iparosokat éltette.

Kovácsy Kálmán a Grünwald József segédtitkár érdemeit méltatta. Nagy dicsérettel és az elragadtatás hangján emlékezett meg ügybuzgósága, szakértelme és fáradhatatlan munkásságáról s ő érte üritett poharat.

Tóth Kálmán sikerült beszédében köszöntötte fel Szávay Gyulát s azt a reményt fejezte ki, hogy az új titkár kitűnő tehetségét az iparosok javára is érvényesíteni fogja.

K. Tóth Sámuel és **Serly Ede** mondtak még nagy figyelemmel hallgatott pohárköszöntőt az új titkárra s azután vége-hossza nem akart szakadni a tósztoknak. A szép társaság a Magyarai testvérek kitűnő nevéje mellett a késő éjjeli órákig páratlanul jó hangulatban maradt együtt s gyakorta élte a kamara érdemes elnökét: Szabó Kálmánt s új titkárát, Szávay Gyulát.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Dr. Bakonyi Samu beszéde.

Elnök: gróf **Apponyi Albert**.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Bakonyi Samu: A honvédelmi miniszter tegnap a hortobágyi pásztorról szólott, felemlítve azoknak haza és fajszeretét. Ő ezt elismeréssel fogadja. Ámde ő is a Hortobágyról jött a képviselőházba s ha itt ugy jelentkezik, hogy „jelen“, bizonyára nem lesz bántódása, de ha polgártársa, a hortobágyi pásztor az utó- vagy ellenőrzési szemlénél azt meri mondani, hogy „jelen“, hát egyszerűen becsukják. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hát helyes-e az? Azt mondotta továbbá a honvédelmi miniszter, hogy a függetlenségi párt makacs. Igenis makacs abban az irányban, midőn az ország, a nemzet jólétének kérdéséről van szó. Azt mondotta továbbá, hogy a hadsereg szelleme nem lehet más, mint a legfőbb haduré. Ezt nem tartja elégséges felvilágosításnak. Mert kérde, ha megnyugtató is ez a kijelentés a jelenben, ki tudja azt megmondani, hogy a mai válságos időkben meddig fog az tartani? A miniszter tegnap a legnagyobb közjogi sérelmeket és abszurdumokat találta fel előttünk.

Fejérváry: Önnek nézete szerint.

Bakonyi: Hogy egyebet ne mondjak, minket egy sorba állított a lengyelekkel, csehokkal és soha sem szólt Magyarországról csak a monarchiáról. Hát hogy ne törjön ki ilyenkor ez oldalról a feljajdulás: Szégyen és gyalázat! Kérde a minisztert, vajon a tisztképző iskolákban tanítják-e Rakócynak és korának fenséges történetét, a szabadságharc és Kossuth Lajos történetét?

Fejérváry: Igen, csak nem az önök szellemében.

Bakonyi: Bizonyos felőle, hogy nem tanítják, hanem igenis német szellemben, magyarra lefordított német könyveket. (Mozgás a szélsőbalon.) De nézzük, mit tettek a 48-as honvédekkel? Első sorban lassanként kiirtották a honvédtiszteket, kik végig küzdöttek a szabadságharcot. Azután egyenként elbocsájtották azokat is a hadsereg kötelékéből, akik csak rokossággal is voltak a nagy napok hőseivel. Lassanként nem csak taktikailag, de szellemileg is a közös hadsereg kiegészítését fogja képezni. A miniszter tegnap felolvasta itt a Gotterhalté szövegét és azt kérdezte, mi megbotránkoztató van ezen? Hát ők nem is a szövegén, vagy dallamán botránkoztak meg, de felelednek bennük azok az emlékek, midőn az ország legelső miniszterelnökét ez átkozott nótá hangjai mellett kísérték a veszto-

helyre. (Mozgás a szélsőbalon.) Felolvass egy nagy katonai tekintély, báró Waldstetten altábornagy egy könyvét, mely a harcászatról szólva azt mondja, hogy igen fontos a katonánál a nemzeti érzés ápolása, az emberi érzelmek fejlesztése. Nos hát mi a legszentebb emberi érzés? Szerinte csak a hazaszeretet (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) De hivatkozik egy másik nagytekintélyre, Deák Ferenczre, ki szintén mindig azt hangoztatta. És hogy a többség mennyire más s ellemben fejlődött, legjobb példa reá az, hogy ő maga életének utolsó éveiben azt mondotta a többségnek, hogy: Ördög a ti vezéretetek!

Benedek János: Ugy van, azt mondtotta!

Bakonyi Samu: Legszebb emlékei közé fogja sorolni azt, midőn egy izben őfelsége nevenapján egy magas honvédtiszt elrendelte, hogy csak nemzeti színű zászlót tüzzenek ki és a Gotterhaltet ne játszák

Tóth János: Milyen nagy kegy 1000 év után.

Fejérváry kételkedve rázza fejét.

Bakonyi: De ugy van. Tanukra hivatkozhatok. Ámde olyan ritka az ilyen ember, mint a fehér holló. Csakhogy a mi törekvésünk éppen oda irányul, hogy ez törvény legyen. (Ugy van, ugy van! a szélsőbalon.) A költségvetést tulajdosan soknak tartja. Sok kiadás van a parádéjára. A katonai kiképzést sem helyeselheti. A burookra azt mondta a miniszter, hogy azok guerillaharczmódora nem lehet irányadó.

Madarász József: Hát 48-ban nálunk másképp volt?

Bakonyi: Szerinte a lövészetben kellene jobban kiképezni a honvédséget. A magyarnak ugy is hajlama van rá. Példa 1848-49-ben vitézül közdő tűzsergünk. (Ugy van! a szélső balon.)

A szemlék tartásával nincs megelégedve. Hiszen annak eredménye mindig a szemletartó tiszt személyes benyomásától függ. S ha figyelemmel kísérjük a szemlék tartásának és a nyugdíjazásoknak arányát, könnyen meggyőződhetünk ennek igaz voltáról. A honvédség irodáiban hasztalanul keresünk magyar szellemet. (Ugy van! a szélső balon.) A fegyelem, melynek hiányát felpanaszolta a miniszter, oka annak, hogy a hadseregben nem tud meghonosodni a humanizmus, hogy nap-nap után brutalitásokkal találkozunk és hogy a tiszték nagy része visszaél a karddal. Ezek arra fogják indítani a függetlenségi pártot, hogy javaslatot tegyenek az iránt, hogy a hadsereg béke idején ne viseljen oldalfegyvert. (Helyeslés a balon és szélső balon.) Az az állapot, mely ma a hadsereg és polgárság közt van, szinte tűrhetetlen. Állandóan napirenden vannak az összetűzések és a katonának fegyverét kell használni, különben ekzisztenciája kétséges. Így történnek békében gyilkosságok. Sürgeti a katonai büntetőtörvény reformját. Az a szellem meggyalazza a mi nemzeti önértetünket. Ez a szellem megczafolja a miniszterelnöknek ama kijelentését, hogy neki egyedüli törekvése a nemzeti szellemnek minden irányban való kidomborítása. Ne kicsinyelje a miniszter a mi régi törvényeinket. (Ugy van, ugy van! a szélső balon.) Egyike pedig e törvényeknek kimondja azt, hogy a hivatalos nyelv egyedül magyar. S ennek daczára a miniszter felebbvalójával, a Kriegsminiszterrel németül levelez. Laczkovics kapitány, aki a nyelvre vonatkozólag a fenti törvényt alkotta, együtt pusztult el a verpadon Martinovichchal. Hát ha ez a szellem kedves a miniszternek, ám legyen, de mi küzdeni fogunk ellene mindig, amíg csak bírnunk. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

A magyar nemzet az önálló hadsereg

gondolatáról sohasem mondott le. Hivatkozik ez irányban Lónyay naplójára. A hadseregnek közös szervezete nem olyan változhatatlan, mint a miniszter hiszi. Az a hortobágyi nép, a legmagyarabb népnek érzése szabad, nem tűr maga felett urat. Ezt az érzést hozta be ő magával a Házbá. (Helyeslés.) E pártnak meggyőződése, elve és aspirációi nemcsak az ő, de az egész ország, nemzet aspirációja. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) És ez eszmék ott szunnyadoznak a többség lelkében is és ha majd eljön az idő, ki fog az törni keblük-ből s akkor nem lesz vitatkozás azon, hogy ki a jó hazafi. (Helyeslés.) Beszédét Kossuth Lajos szavaival fejezi be, a költségvetést nem fogadja el.

Rátkay László: Egy felelettel tartozik a miniszternek, de ugyanekkor a türelem Istenasszonyát kell segítségül hívni, hogy a lelkében lobogó láng el ne borítsa agyát. A miniszter tegnap ugy nyilatkozott a magyar hadseregről, a nemzetről, mint a kinek szívében ki van oltva a haza szeretete. És ha egy idegen végighallgatta volna a karzaton az operett jelenetet, látta volna, mint tiporja lábbal a miniszter alkotmányunkat, csinos fogalmat alkothatott volna magának a magyar parlamentről. (Ugy van! a szélsőbalon.) A hadsereg, a honvédség ma már nem ismer hazát, csupán beosztott házközületeket. És nézzük, vajon Magyarországon van-e ujoncz? Nincs! De Ausztriában van magyar elég! Bosznia—Hercegovinában is csak 1 százalék az osztrák ujoncz. Ez azért van, hogy ha vér kell, ott a magyar vér először. (Zaj a szélsőbalon.)

Kubik: Ezt tessék megczafolni!

Tóth János: Ez iránt intézkedjék!

Kubik: Hogy intézkedne, mikor szakvezényelve van ide! (Zaj.)

Rátkay: A magyar tiszteket miért helyezik idegen országba, mikor van egy törvényünk, mely szerint magyar születésű tisztet nem szabad idegen helyre tenni. E törvényt pedig királyi kézirat is megerősítette. És a delegáció mégis helybe hagyta az áthelyezéseket.

Kubik: Ilyet magyar delegációnak nem lenne szabad megszavazni.

Rátkay: Azt mondta a miniszter, álljunk elő panaszszal, akkor orvosolni fogja azt. Nos hát panaszszal áll elő. Bepanaszol egy minisztert, ki lábbal tiporja alkotmányunkat, ki a magyar parlamentben nem ismeri el a magyar nemzetet, egy színvonalra hozza azt a többi nemzetiségekkel s mindezt a többség helyeslése közt tette.

Közbekialtások: Szégyen! Gyalázat!

A Gotterhaltét szépnék tartotta a miniszter. Hát ez mig egyrészt helytelen politika, nem az alkotmányos érzületünk lábbal tiprása? Hát a Gotterhalté nem a multa emlékeztet-e mindig, mikor szabadsághőseinket annak hangjai mellett küldték és vitték a bitóra, a verpadra? Ő itt, e Házbán már nem fog ellene küzdeni, mert látja, hogy hasztalanul teszi. De a lelkes magyar ifjúsághoz fordul. Kötelességükké teszi, hogy a Gotterhaltét ahol hallják, legyen bár maga a király is jelen, füttyölgék ki, akadályozzák meg annak játszását. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ha a miniszter elfeledte azt, hogy a magyar nemzet hivatalos nyelve magyar, akkor vagy a miniszterelnök, vagy a Ház elnöke figyelmeztette volna tévelésére s megvédte volna a magyar nyelvet. (Ugy van! a szélsőbalon.) De szent meggyőződése, hogy nem örökké tartó állapot ez. Csak hadd vezessék a honvédséget abban a szellemben, melyben a közös hadsereget. Majd ha eljön a szabadság napja s ezegetlen szó fog harsogni keresztül e hazán, akkor egy szempillantás alatt eltűnnek s mai viszonyok s minden magyar ember szívét, lelkét ez egyetlen, legszentebb érzés

hatja át: Szabadság! A költségvetést nem fogadja el. (Hosszan tartó zajos helyeslés és taps a szélsőbalon, a szónokot számosan üdvözlök)

Elnök: Miután több szónok nem jelentkezett, az általános vitát bezárom.

A Csokonai-kör választmányi ülése.

Debreczen, május 2.

A Csokonai-kör választmánya fontos ülést tartott tegnap délután 5 órakor a városháza kis tanácstermében. Az üléseu *Géresi Kálmán* tankerületi főigazgató elnökölt; a választmányi tagok szép számmal jelentek meg csak az ülések legbuzgóbb látogatóját, *Komlóssy Arthur* alelnököt tartotta távol a sajnos betegség.

A választmány először is elismeréssel és helyesléssel vette tudomásul, hogy az elnökség üdvözlő iratot intézett Jókaihoz a nagy költő nevének képviselőházi meghurcoltatása után. Jókainak rendkívüli szép választát a kör az ereklyetárában fogja megőrizni.

A szabadságszobor felállításának alkalmával az emlékkertben nagyobb szabású átalakítások váltak szükségessé, valamint elkerülhetetlennek mutatkozik a Csokonai-szobornak és rácszatánának renoválása. Ezt a több száz koronára menő költséget a Csokonai-kör készséggel fedezi, de arra, hogy a felállítandó szabadságszobornak a vasrácszatát is a magá ből készíttesse el, a kör kevésnek tartja a maga anyagi erejét, épen azért a szabadságszobor bizottságának a választmány azt ajánlja, hogy a vasrácszat költsége a városától kérjen fedezetet, annnyival inkább, mert a szabadságszobrot tulajdonképp a város állíttatja fel a város közönségének. Az emlékkertben szükségesnek mutatkozó új kutat is a városnak kellene megfúrtni, már csak azért is, mert a városnak ugy is szándéka több jóvizű kutat csináltatni.

A szabadságszobor felirata került aztán szóba és kellett élénk vitát. A választmány tagjai közül többen, így dr. *Nagy Zsigmond*, *S. Szabó József*, nagyon elmosódottan tartják azt a feliratot, melyben a szabadságszobor bizottsága megállapodott; a felszólalók, köztük *Géresi* elnök is hangsúlyozták, hogy a felirat ne csak általában dicsőítse a szabadságot, hanem vonatkozzék a magyar nemzeti szabadságra, sőt az 1848-49. évi szabadságharcra is. — A választmány sürgősen felfogja kérni a szabadságszobor bizottságát, hogy a tervezett feliratot megfelelőbbel cserélje föl.

A választmány az elnök előterjesztésére elhatározta, hogy a kör programjához híven még ez év folyamán emléktáblát állíttat fel, még pedig a Komáromi-házra, melyben a szatmári béke pontjait vitatták meg. A szükséges munkálatok végrehajtására egy bizottság küldetett ki melynek tagjai *Géresi Kálmán* elnök, *Komlóssy Arthur* alelnök, *Kardos Albert* titkár és *Zolhay Lajos* v. tag.

E kérdéssel kapcsolatban kifejezésre jutott a választmánynak az az egyhangú óhajása, hogy Debreczenben első sorban az 1848-49. országgyűlés színhelyét, az oratoriumot kellene emléktáblával megjelölni.

A választmány rendbe fogja hozatni Csokonai siremlékét és egyuttal lefénnyképeztetni, hogy aztán a fénykép levelezőlapokra kerüljön és így is terjedjen a Csokonai-kultusz.

Az elnök azon jelentését, hogy már elkészült a városi tanácshoz beadandó emlékirat, melyben a kör a Csokonai szülőházát kéri a maga állandó otthonául, helyesléssel fogadta, valamint tudomásul vette a

titkárnak több rendbeli folyó ügyre vonatkozó jelentését.

Az ülés esti 7 órakor ért véget.

SZÍNHÁZ.

L. Somló Emma első vendégjátéka.

— A Gyurkovics lányok. —

Művésznő, ha elhagyja a színpadot, ideig-óráig elfeledkezik annak kábitó, mámorosító dicsőségéről. Egy-két esztendő lepergése után azonban lelkebe tolnak a sikerek, a diadalok emlékei, szíve hatalmas erővel vágyik oda vissza és egy kis tusakodás után ismét megjelenik a közönség előtt.

Igy láttuk viszont mi tegnap L. Somló Emmát, ezt a kedves, bájos, vérbeli színésznőt, a ki egyike volt a legnagyobb magyar művésznőknek, a ki csakugyan a zenitén szakitotta félbe művészi pályáját. Művészetért rajongó lelke azonban visszavitte ismét a színpad világába, hogy hirdetője legyen a magyar színészet erejének, dicsőségének. Szülővárosában köszöntötte először hosszas pauza után Thália istenasszonyát. *Herszeg Ferencz* színmagyar játékában játszotta el először is *Miczit*. — A kiknek lelke fogékony a finomabb dolgok iránt, — aki becsüli az igazi művészetet, az tegnap este lelkesedéssel tapsolt annak a bájos kis asszonynak, a kinél kedvesebb, elragadóbb *Miczi* nem látott egy magyar színpad sem. Az átmeneti korzak, a hosszú pauza egyáltalán nem rontott Somló Emma fényes tehetségén. Erős és nagy az ma is. Művészi, kerekded alakítást produkált, a melyen sajátos báj, poétikus finomság ömlött el. Lelkesen tapsolta a közönség minden felvonás után. Nagy érdeklődéssel nézünk mai *Hannelle* elé, a mely óriási sikereket hozott Somló Emmának.

Ami az előadást illeti, lehetett volna kissé gördülékenyebb is, de ez ezuttal nem a szereplőkön, hanem azon mult, hogy *Breznay* helyett például, aki súlyosan beteg, *Komjáthy* ugrott be nagy áldozatkészséggel. Különbön nagyon kedves *Gyurkovics* mama volt. *Komjáthy* *Radványi* ezredese perfect dolog. *Szöke* *Sándor* *Horkay* *Ferivel* próbálkozott meg. Voltak sikerült jelenetei, de egészben véve nem adta azt, amit ez a szerep megkövetel. Kitérő volt Nagy Gyula epizod szerepében. Helyre főhadnagy volt *Odry*. A többi szereplők, így *Makray*, különösen *Serfőzy György*, ez a komoly, törekvő színész, *Bárdos Irma*, *Takács Mariska* is dicsőretet érdemelnek. (s. b.)

L. Komáromy Mariska. A tüneményes hangu kiváló énekesnő *Komáromy Mariska* a jövő hét folyamán két estén át fog vendégszerepelt a debreczeni színpadon. Két pompás operetben lép fel, miudkettőben kitűnő szerepe van a művésznőnek. Vendégszereplése elé nagy érdeklődéssel tekint a debreczeni közönség.

ÜDONSÁGOK.

* **Májusi ájtatosság.** A róm. kath. templomban ma délután 6 órakor szent olvasó imádság. 6 órakor egyházi szónoklatot tart dr. *Wolafka Nándor* v. püspök. Ezt megelőzőleg dr. *Derekassy István* éneklí: „Szűz Mária, hazánk reménye“ kezdetű régi magyar egyházi éneket.

Puky Gyula főispán mint értesülünk tegnap Budapestre utazott és hétfőn tér vissza ismét Debreczenbe.

* **Ülések a vármegyén.** Hajdúvármegye állandó választmánya e hó hetedikén tartja közgyűlést előkészítő gyűlését. Május tizedikén ülésezik a megyei számonkérőszék *Puky Gyula* főispán elnöklésével. Május 14 ikén pedig a vármegyei rendes tavaszi közgyűlése folyik le. Ezen a közgyűlésen is természetesen *Puky Gyula* főispán fog elnökölni.

* **Választmányi ülés a kaszinóban.** A debreczeni kaszinó választmánya ma délután ülést tart a kaszinó helyiségében. A gyűlés legérdekesebb tárgya a *Kossuth-kép* megfestése lesz.

* **A tegnapi halottak.** Debreczen város területén a tegnapi napon a következő halálesetek fordultak elő: *Csige Mária* 8 hónapos csecsemő, újföld, *Strébely Lajos* 15 hónapos gyermek, *Homok-utca* 8., *Gyulai Ilona* 2 éves gyermek, *Tóczós kert* II. járás 90., *Varga János* 50 éves napszámos, *Közkórház*, *Kiss Ferenc* 12 hónapos gyermek, *Csap-utca* 8., *Mihály Róza* 22 éves hajadon, *Eötvös-utca* 104., *Bagossy Péter* 15 éves gyermek, *Tanító-utca* 12.

* **A jogász majális elhalasztása.** A debreczeni jogász ifjuság, — amint jelentettük — május 10 ére tűzte ki majálisát. Tegnap az ifjuság újabb ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a majális, tekintettel arra, hogy május 10-én a szintársulat bucsuztatására nagyobb szabású társadalmi mozgalom indult meg, két nappal elhalasztja, és így a majális május 12 ére fogja megtartani.

* **Jószág számlálás a Hortobágyon.** Debreczen város gazdasági bizottsága *Király Gyula* tanácsnokkal az élén, tegnap ejtette meg a Hortobágyon a szokásos évi jószág számlálást. A bizottság reggel ment ki a Hortobágyra és este tértek vissza.

* **Városok kongresszusa.** A törvényhatósági városok idei országos kongresszusa május 23-án Szegeden lesz. *Zechmeister Károly* győri polgármester, a városok szövetségi gyűlésének intézője már szétküldte a meghívókat, a melyek jelzik a kongresszus nagy munkaprogramját. Mind az, a miről tanácskozni fognak, a városok kiküldöttjei, életkérdése a törvényhatósági városoknak. Nagyvárad várost a kongresszuson valószínűleg *Rimler Károly* polgármester fogja képviselni. A kongresszus tárgysorozata a következő:

1. Elnök jelentése az aradi értekezlet 7. sz. határozatára vonatkozólag.
2. Elnök jelentése az aradi értekezlet 12. sz. határozatára vonatkozólag.
3. Debreczen város indítványa külön városi törvény alkotása iránt indítandó hatékonyabb mozgalom ügyében.
4. A törvényhatósági városok országgyűlési képviselőinek a városok ügyeinek törvényhozási tárgyalása és előkészítése körüli hatékony közreműködése feletti tárgyalás.
5. Városok által felveendő kölcsönök feletti értekezlet.
6. A legközelebbi értekezlet helyének megállapítása és Debreczen város közönségének meghívása az 1903. évre.

* **Dr. Balkányi Emil** városi kerületi orvos, lakását május 1-én *Kossuth-utca* 13. sz. alá, **Kardos László** házába tette át.

*** Közigazgatási bizottság ülése.**

Debreczen város közigazgatási bizottsága május 5-én hétfőn délután három órakor a városháza nagyteremben Puky Gyula főispán elnöke alatt ülést tart, amelyen az áprilisi jelentések kerülnek érdemleges elbírálás alá.

*** A májusi költözködők.**

A májusi vagy akár mely évnegyedi költözködés csak a szegény emberek mulatása. — A szegény ember május hó elsején korán fölkel, kirakja a butorát az udvarra és úgy tesz, mintha költözködne. Ha van valami jóra való butora, biztosan összetörik egyik-másik, a képek kiesnek a keretéből, a fotelek lába eltörik — és nem akad, aki a kárt vállalná. Van aztán eset, amelyik a rendőrségen végződik. Olykor elvész valami, olykor a házigazda nem engedi ki a lakóját, más esetben pedig nem akar kiköltözni a régi lakó, van eset, amikor pénzkérdés van függőben, egy szóval: igen kellemetlen dolog a költözés és a május elsői tavaszi hangulatot bizony sok helyütt megkeseríti a költözés. A rendőrségen sok baj van ilyenkor az emberekkel és az akták halomra gyűlnek. Aztán három hónapig ismét csend lesz, de augusztus elején újra kezdődik az ügy és addig tart, amíg csak lakásokat bérbeadnak és kibérelnek az emberek.

*** Választókfigyelme.**

Komlóssy Arthur főjegyző, polgarmesterhelyettes, mint a központi választmány helyettes elnöke, a következő felhívást intézi a választópolgárokhoz: Az 1874. évi XXXIII. és az 1889. XV. t.-cz. alapján értesítetnek az országgyűlési képviselőválasztásra jogosult lakosok, hogy az összeíró küldöttségek által bemutatott névsor nyomán a választók 1903. évi ideiglenes névjegyzéke a központi választmány által összeállított, illetőleg kiigazított s ezen ideiglenes betűsoros névjegyzék, valamint a kihagyottak névjegyzéke a városházánál a kistanácsteremben (I-ső emelet 34. sz.) folyó évi május hó 5-től kezdve közszemlére kitétetik, hol is reggeli 8-12 óráig é névjegyzékek megtekinthetők, délután 2-6 óráig ugyanott le is másolhatók. A névjegyzékek elleni felszólalások a kiéltől számított 10 nap alatt, vagyis május 15-ig lesznek beadhatók; az így beadott felszólalások a fent kijelölt helyen május hó 16-tól kezdve megtekinthetők s az azokra vonatkozó észrevételek május hó 16-tól 25-ig lesznek beadandók. Ugy a felszólalások, mint az azokra vonatkozó észrevételek a központi választmányhoz intézve, írásban adandók be és pedig a központi választmány elnökéhez. A névjegyzék ellen saját személyét illetőleg bárki felszólalhat. Ezenkívül mindenkinek jogában áll azon választókerületben, melynek névjegyzékébe felvétel, bármely jogtalan felvétel ellen, vagy kihagyás miatt felszólalni.

*** Májusi lakásváltozások.** Azon embertársainkra nézve, kik nem saját tulajdon házukban laknak, kétségen kívül legfontosabb hónap a Május és legnehezebb annak épen első napja. Mert akkor van az általános költözködés, hurczokodás, lakásváltoztatás. Akik a városi nyomda kiadásában megjelenő és már harmadik évfolyamába lépett *Debreczeni Képes Kalendárium* című táblájában felvéve vannak és lakásukat most május

hó 1-jétől kezdve megváltoztatták, felhívhatnak, hogy lakásváltoztatásukat, új lakozásoknak pontos megjelölése mellett egy levelezőlapon közöljék a városi nyomda ügyvezetésével. Sőt azok is helyesen teszik, ha ily levelezőlapot beküldenek, kiknek czime egyáltalában nem, vagy hibásan foglaltatik az említett kalendárium című táblájában.

*** A Dóczy intézet a czethalnál.**

Valami óriási czethalac mutogatnak jőpénzért a Széchenyi-utca végén és az emberek csak úgy tódulnak a sátorba, pedig azt a czethalac nem is Fiuméba fogták. A Dóczy leánynevelő intézet háromszáz növendéke, kicsiny és nagy babák négyes sorban általános feltűnést keltve vonultak tegnap délután, hogy megnézzék a czethalac. A sátorban a tanárnők előadást tartottak a czethalacról és a leány sereg pompásan mulatott a hatalmas víziállaton. Szinte gyönyörűség volt nézni a sok leányt, milyen csodálattal szemlélte a szörnyeteget és volt olyan is közöttük, hogy aczethal feléled és elnyeli őket, mint egykor Jónást.

*** A nagy kölcsön elszámolása.**

A törvényhatósági bizottság határozata alapján Roncsik Lajos főszámvevő hosszas és pontos munka után elkészült a 4 millió 739 ezer forintos nagykölcsön elszámolásáról szóló kimutatással. Az általános kimutatás szerint katonai építkezésekre 1 millió 900 ezer forintot, egyéb építkezésekre, régi kölcsön konvertálására, zálog levelek betáblázására 2 millió 837 ezer forintot fordítottak. A közgyűlés által megszavazott, illetve időközben kifizetett összeggel együtt a végösszeg 4 millió 739 ezer forint. A jelentésből kitetszik, hogy a horribilis összeg pénzt nagyrészt építkezésekre fordították. A főszámvevő elszámolását felülvizsgálta a felügyelő bizottság is — és helyesnek találta. Az egész elszámolás különben a május 3-iki rendkívüli közgyűlés elbírálása alá került.

*** A Csokonai-Kör választmánya** tegnapi délután tartott ülésében foglalkozott a szabadságszobor talapzatára illesztendő márványtábla feliratának szövegezésével is. Mint lapunkban annakidején már közöltük, a 12 tagú szoborbizottság, — a melynek tagjai között találjuk a Csokonai kör küldötteit is, — a következő feliratban állapodott meg:

A szabadság dicső eszméjének!

Debreczen sz. kir. város köönsége.

Ez a felirat nem elégíti ki a Csokonai kör választmányát, minek folytán a maga kebeléből kiküldötte Géresi Kálmánt, Kardos Albertet és dr. Tüdös Jánost, hogy egy jobb feliratnak a kiszövegezése iránt tegyenek javaslatot, mely minden igényeket kielégítsen, rövid és tömör szavakba foglalva fejezze ki mindazt, amit kell. Mi azt hisszük, hogy a szoborbizottság szívesen fogad bármely oldalról jövő jóakaratu tanácsot és helyet ad a jónál jobb feliratjavaslatoknak s úgy terjeszti végleges elfogadás végett a városi tanács elébe.

*** Találatot** egy kávé színi vizslakutya; tulajdonosa kellő igazolás mellett átvetheti az állomás épületében, I. emelet.

*** Pénzkölcsönöket** betáblázásra vagy személy-hitelre gyorsan kieszközöl *Rács Béla bank biz. irodája* Debreczen, **Csapó-utca 12.**

*** Táviratok a fagyról** (Eredeti táviratok.) *Turócs-Szent-Márton*, május 1. Az időjárás száraz és hideg. Az őszi vetések ritkulnak és a tavasziak sárgulnak. Burgonya- és répaültetés folyik. Takarmányhiány miatt a marhát sovány legelőre hajtják. *Szent-Gothárd*, május 1. 29-én délután 4 óráig havazott, utána éjjelig esett az eső. A korai gyümölcsfák tönkre vannak téve. A rozsban úgy a hó, mint a ma éjjeli fagy és reggeli dér nagy károkat okozott. *Barcs*, május 1. Ma reggelre 7 milliméteres jég volt. A kár később lesz megállapítható. *Balassa-Gyarmat*, május 1. Az éjjel ismét erős dér volt, a gyümölcsstermes tönkre ment. *Zilah*, május 1. Ma reggelre 4 fok fagy volt, a kár nagy. *Baja*, május 1. Az éjjel erős dér volt, mely a gyümölcsben és szőlőben nagy kárt okozott. A gabonaművekben a kár meg nem állapítható.

*** Szobapadló-lack, Linoleum** kapható Komlóssy Lajosnál.

*** Igyunk** szénsavval telített ebesi ártézi forrásvizet, vegytiszta, legjobb, legégszesebb, legüdítőbb ital. Ládákban házhoz szállítva félliterenként 4 fillér, szénsav nélküli ivóvíz másfél literes üvegenként 8 fillér. Kapható mindenütt. Főraktár Piac-utca 7. szám.

TÁVIRATOK.

Vihar a képviselőházban.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 1.

A képviselőház mai ülésén a honvédelmi tárca tárgyalásának végén óriási szenzációt keltett Rákosi Viktor felszólalása. Pichler Győző és Major Ferencz után szólalt fel Rákosi és a következő bejelentést tette:

Ma a Margit-szigeten felszállt Lipót Salvator főherceg katonai léghajós társulat igazgatója, gróf Széchenyi Béla magyarul üdvözölte a főherceget. A főherceg végighallgatta az üdvözlést, aztán így válaszolt:

— *Bedauere sehr, das ich di Landessprache nicht spreche.*

Nagy mozgást, zajt idézett elő a leplezés, a melyet Rákosi Viktor a következő beszéddel kommentált.

— **Konstatálom, hogy ez a herceg nem a sziámi trónörökös volt.** (Z-jos eljen és taps.) Ez azon Landessprache, amelyről Fejérváry miniszter tegnap beszélt, midőn egynek vette a magyar nyelvet a cseh, lengyel nyelvvel.

— **Szégyen, gyalázat!** — kiáltották közbe.

— Ez ugyanaz a felfogás, — folytatta Rákosi, — amelyet a miniszter itt tegnap nyíltan vallott. (Zajos ugy van!) Világosítsa fel Fejérváry odafent a dinasztiaát, hogy érdemes magyarul tanulni annak az országnak birtokáért, amely századok óta rendelkezésükre állt. (Hosszas taps és éljenzés.)

Ezután Fejérváry miniszter válaszolt a felszólalásokra. Rátkay beszédére azt mondja,

hogy óva inti a magyar ifjúságot, hogy Rátkay ajánlatát, melyet az immunitás örve alatt tett, el ne fogadja, lépre ne menjen. Erre kitört a vihar. A képviselők helyeikről felugrálva kiabáltak a miniszter felé:

— Szabad ilyet mondani?
— Le vele, nem hallgatjuk!
— Vén pecsovics, kiáltják, menjen nyugdíjba.

Elnök csenget, de a zaj folyton tart. Szélsőbaloldalon a padokat verték. Fejérváry beszélni akart, de lehurrogták.

— Nem hallgatjuk meg!
— Ilyet nem tűrünk! Rátkay felállt, és rögtön beszélni kezdett.

— Én leszek az első szólt (Közbekiáltások: mind ott leszünk.) A nagy zajban azonban nem jut szóhoz. Végre személyes megtámadtatás miatt kér szót.

— A miniszter felszólalását akképen kezdte — szólt — hogy immunitás örve alatt tettem a kijelentést. — Ugyanazt tenném, ha nem volnék képviselő. — És hogy meglássa a miniszter, hogy nem félek szavamnak állani, kijelentem itt az ország színe előtt, hogy leteszem mandátumomat, magam fogom vezetni az ifjúságot, magam állok a tüntetők élére. (Zajos taps.) Fejérváry válaszolni akar, de a tomboló zajban elvész a szava. Pozsgay képviselő kiáltja:

— Menjen nyugdíjba, menjen, a hova akar.

A vihart az elnök akasztotta meg, aki konstátált, hogy a vita folyamán sértés nem történt, de nagyobb türelmet kér a képviselőktől. Ezután a honvédelmi tárca költségvetését elfogadták.

Ezzel az ülés véget ért.

A bur háboru.

Pretória, ápril 30. A burok képviselői buzgón járnak az országban, hogy a harcban álló burgherekkel tárgyalozzanak és velük megbeszéljék a kapituláció kérdését. Egymásután meglátogatják az összes kerületeket és gyűléseket tartanak. Botha Lajos a délkeleti kerületeket, Delarey és Schalk-Burger a nyugatiakat, Mayer Lukács az északkeletieket és Reitz az északi kerületeket járja be. Steyn és Dewett az Oranje államba utaznak. A megbeszélések befejezéseként május 25-én Vereingugben általános gyűlés lesz, hogy végleg megbeszéljék a megadás feltételeit. Tekintélyes burgherek, akik már meghódoltak és abban a helyzetben vannak, hogy ismerjék általában a burok véleményét, abban a nézetben vannak, hogy ha a burghereknek a képviselők őszintén megmagyarázzák a helyzetet, úgy azok a békére hajlanak.

Riadalom egy dohánygyárban.

Philadelphia, ápril 30. Egy itteni dohánygyárban, melyben több mint 600 munkás van alkalmazva, egy siketnéma, aki megsértette kezét, egy csoport munkásné felé szaladt, hevesen rázva egyik kezét. — A lányok megijedtek, mert azt hitték, hogy tűz ütött ki a gyárban és a hidra rohantak, ahol tolongás támadt, miközben sok munkásné megsérült. Mások az ablakokból ugráltak ki. Hét munkásné halva maradt, 20 megsebesült, közülük három halálosan.

Hamisító herezegő.

Fokvár, ápril 30. Radzivil Katalin herezegőt két évi fogságra ítélték kényszermunka nélkül, mert Rhodes Czeczil nevére váltókat hamisított.

TORVENYKEZES.

§ A nyugtak. Két elismerő nyugta nagy bajt okozott két debreczeni polgárnak. Nem is annyira a nyugta, mint az ebből eredő hamis tanuzásból keletkezett a baj. Mintegy 4 évvel ezelőtt halt el özv. Molnár Mihályné. Az örökösök két nyugtát talált a hagyatékában, amelyen elismeri Molnár István és Molnár Mihály, hogy az öreg asszonytól bizonyos összeg pénz kaptak kölcsönként. Az örökösök ennek az alapján felszólították a két Molnárt, fizetnék ki az adósságukat, de azok kijelentették, hogy már megfizették az elhunyt özv. Molnárénak. Perre került a dolog és a per folyamán a két Molnár, továbbá az édesanyjuk özvegy Molnár Józsefné megesküdtek, hogy a kölcsönt visszafizették az öreg asszonynak még életében. Ezen az alapon a polgári pert meg is nyerték, csupán később derült ki, hogy hamis esküt tett az anya is, a két fiú is. A debreczeni kir. törvényszék tegnap tárgyalta ez ügyet Szóke István dr. elnökléte alatt. A három vádlott most is egyre erősíti, hogy a kölcsönt visszafizették özv. Molnár Mihálynénak, de a körülmények mind ellenük szólnak. A törvényszék igen sok tanut hallgatott ki ez ügyben. A tárgyalás az esti órákban még folyik.

Halálra ítélt özigányok.

— Saját tudósítónktól. —

Hódmezővásárhelyen valóságos bohózatba illő eset történt a napokban. A hősök két újvárosi özigánypurdó, a kiknek állandó foglalkozását a sok apró-cseprő lopás képezi, a miért már több ízben kerütek Szathmáry kapitány elé. Az egyik purdó mintegy tíz, a másik pedig tizenegy éves lehet s így a törvény szerint büntetni sem igen lehet őket, legfőkébb ha szigorú erkölcsi oktatásban részesülnek, a mire azonban a Kolumpár- és Cserfa-családokból származó barna ifjak nem valami sokat adnak. A héten is, valami értéktelen kanalak lopása miatt állottak a kapitány előtt, a kinek az agyában pokoli ötlet fogamzott meg. Elhatározta, hogy ezúttal alaposan rájleszt a két Fáraó csemeteré. Szigorú arcot öltve magára, hamarosan főrmedt a két reszkető purdóra:

— Elismeritek úgy, hogy ismét lopatok s most a legnagyobb büntetésre vagytok érdemesek?

— Loptunk, kenyergem alássan — felelték fogvaczogva a megrémült rajkók

— Tudjátok micsoda büntetés vár most rátok ezért?

— Kegyelmezzon meg a kapitány ur. Csókoljuk kezsit-lábát.

A kapitány azonban hajthatatlan maradt. Ünnepeles arccal állt fel a székről és így ítélkezett:

— Én ezennel, törvényes hatalmamnál fogva, halálra ítélek benneteket. Megisztok egy-egy pohár mérget.

A két gyerek csaknem halálra vágódott rémületében s kétségbeesett rimánkodásra fogták a dolgot, de a kapitány behívott egy rendőrt s elküldte, hogy hozzon a két purdó részére egy Hunyadi János ásvány-vizet.

Mikor azután ott a víz, kitöltötték abból egy-egy pohárral a két gyereket, a kik újból könnyölgésre fogták a dolgot s

keserves könnyhullatással fogadkoztak, hogy csak irgalmazzanak nekik, többet soha sem lopnak. Nem használt semmi, a „mérget“ meg kellett inniok. Fogvacogva szűrcsülték magukba a keserű folyadékot s azután várta a — halált.

A kapitány azonban azt mondta, hogy menjenek haza a putrik közé meghalni s meghagyta a rendőrnek, hogy kísérje őket szüleikhez. Mielőtt azonban elindultak volna a végső utra, a rendőr, a ki véletlenül Ujvároson lakott s a kinek az ásóját kellett volna hazavinni, odaszélt a halotthalvány rajkók egyikéhez:

— Hozzad ezt a lapátot, hogy legyen mivel megásni a sirokat.

Nem volt mit tenni, az egyik halálra ítélt megfogta az ásót s megindult vele, de alighogy kiérték a torony alól, hirtelen a földre dobta s azzal cimborájával úgy elszaladtak, hogy még ma sem tértek vissza a putrikba. Ha ugyan időközben rá nem jöttek arra, hogy méreg helyett egyebet ittak.

INGATLANOK FORGALMA.

Nagy Gábor és neje Nádas Zsuzsánna veszik a debreczeni 2016. sz. tjkvben foglalt Borz-u. 16. sz. házat özv. Debreczeni Józsefné Szakál Zsuzsánától 4800 koronáért.

Kecskés István és neje Tisza Eszter veszik a debreczeni 7808. sz. tjkvben foglalt ujosztású földhől a Szücs Lajos, Sándor Eszter és Péter illetőségét 400 korona.

Végh Dániel és neje Nemes Zsuzsánna veszik a debreczeni 456 sz. tjkvben 11681 hrsza foglalt 753 négyszögöl ujosztású földet Liptay Józseftől 280 korona.

Dörgő György és neje Szathmári Juliánna veszik a debreczeni 2622 sz. tjkvben foglalt Salétrom-utca 24 sz. házat Bodnár Ferenczné Gál Sára és társaitól 3200 koronáért.

SZINLAP.

Ma pénteken, „C“ bérletben, L. Somló Emma urhölgy második vendégfelleptével:

Hannele.

Szinmű 5 képb. /

Holnap szombaton, „A“ bérletben, L. Somló Emma urhölgy harmadik vendégfelleptével, másodsor:

HANNELE.

Dr. KOVÁCS JÓZSEF

ügyvédi irodáját (a szomszéd házba) József kir.-herezeg-utca 8. sz. a. I. omeletré

helyezte át.

Dr. Altman Béla

ORVOS

Rendel PIACZ-UTCZA 46. sz. a.

D. e. 9—10, d. u 3—5.

A NAGYERDEI FÜRDŐ-TELEPEN d. e. 7—9. és 10—11. d. u. 5—6.

A legujabb

női ruhaszövetek, delain, baptist, zephir és mindenféle mosóruha-kelmék

óriási választékban

raktárra érkeztek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utóda
czégnél Debreczen, Kistemplom bazár.

Hennel Sámuel

réz-, fém-, fürdőberendezések, vízvezeték és kútfuró vállalata

Debreczen, Arany János-u. 13.

Elvállal: Épületek, tornyok és templomok rézzel való befedését, valamint réz és vas esővekekkel ellátott vízvezetékek és jó vízi kutak furását azok felszerelését Serfőzdel, cukorgyári és szeszgyári munkát, nemkülönben minden

nemű fürdők és cölöttek berendezését, kútak javítását. — Készít vízvezetékhez való réz és vas esőveket, készletben tart különféle rézüstököt, minden nagyságban üstházakat, fürdő kádakat, fürdő kályhakat. Önműködő zuhanyokat szivattyukat, réz konyhaedényeket, ezinezett mosóazékokat.

Veszek ócska rezet a legmagasabb nappár mellett

Turul permetező,

a jelenkor legjobb peronospora permetezője javított alakban, 1902. modell. — Fényesen kiállotta a próbát.

Teljesen szilárd, réz alkatrészekkel, egy perc alatt kivehető szélkazánal, könnyű, jó és biztos munka. Kapható:

KONTSEK GÉZA

magkereskedésében,

KOSSUTH-UTCZA.

Artézi és szivattyús kutak furására

községek, gyárak, gazdaságok és magánosok részére, valamint saját készítményű szivattyúk elállítására és javítására jutányos feltételek mellett ajánkozik

Guró Lőrincz

kútfuró-mester és vállalkozó, ki 16 év lefolyása alatt

220-nál több sikerült furt kutat létesített.

Megrendelések czímre Debreczen Varga-utoza 20 ik szám intézendők.

Legnagyobb és legegésőbb cipő-áruház Debreczenben.

Női cipők

Férfi cipők:

Áruházam megtekintésére meghívom a t. közönséget, ahol a legdivatosabb és legtartósabb cipőt kaphat. Tisztító bőkenőcsöt minden bevásárlásnál ingyen adok. 10 f. tnyi bevásárlásnál franco küldök. Bonyi bőrből cugos vagy fűzős lábbeli . . . 240-260-280. Zerge bőrből cugos, fűző vagy gombos . . . 280 300-350. . . keztyűszárral cugos, fűzős v. gombos . . . 350 400-430. Párisi Sevro cugos, fűzős v. gombos . . . 450 550-650. Sevró lakk keztyűszárral cugos v. fűzős . . . 300 350-370. Lasting cugos selyem cuggal . . . 240 Bonyi bőrből s ma vagy betétes lábbeli . . . 240 Karlsbadi tükrő bőrből keztyűszárral cugos vagy Bergsteiger . . . 350 390-450. Párisi Sevro cugos vagy Bergsteiger . . . 500 550-600. Maici Lakk cugos vagy Bergsteiger . . . 450 550. Sárga Bonyubőr cugos vagy Bergsteiger . . . 350 400-450. Konkurencia ki van zárva. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek. Nem tetszés esetén a cipőt kicserélem, vagy a pénzt visszaadom.

Löw Zsigmond és Társa

DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-uteza sarkán.

KLYTHIA PUDER

a bőr ápolásához, az arcszín szépítésére és fimoztására. Legelegánsabb toilette-, bál- és szalonpuder, fehér, rózsaszín vagy sárga.

Vegyileg elemezve és jónak véleményezve Dr. Pohl J. J. cs. és kir. professor által Bécsben. Elismerő levelek a legjobb köröktől minden adaghoz mellékelve vannak.

TAUSSIG GOTTLIEB,
cs. és kir. udvari toilette-szappanok és illatszerek gyára

— Bécsben. — Főraktár: Bécs, J. Wolzeille 3. —

Egy adag ára 1 frt 20 kr. Megküldés utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett. — Kapható a legtöbb illatszerkereskedésben, droguériában és gyógyszerárban. Debreczenben Téth Béla gyógyszerárban.

Bor-árjegyzék

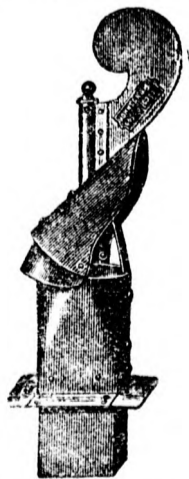
Csanak József saját termésű császárszállási homoki fajborai.

Az 1901. évi boraimat forgalomba hozván, a következő árban van szerencsém ajánlani:

1 liter Asztali (fehér)	60 fillér.
1 " Mustos fehér	64 "
1 " Olasz Rizling	68 "
1 " Ezerjó	68 "
1 " Carbenet	90 "

Üvegekért darabonként 16 fillér betét. — Vendéglősök és koresmárosoknak hordó vételnél külön kedvezmény

Kapható egyedül: **CSANAK JÓZSEFNEL**
DEBRECZENBEN.

Egyedüli olcsó bevásárlási forrás

LUKÁCS VILMOS

Debreczen, Hatvan-utoza 5.

Az építkezési idényre ajánlja dusan felszerelt

raktárát

Aszfalt és kőfödél lemezek, carbolineum, kátrány, kocsikenőcs, elszigetelő lemez, cement, gipsz, hornyolt tetőcserép,

John-féle szab. kitűnőnek bizonyult kéménytoldóit.

MELOCCO PÉTER

ezement és beton-mű gyarának képviselője.

Elvállal faczemeltelő és aszfaltlemezeli tetőfedéseket, mindennemű betonmunkát.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 4 kr., 8 fillér.
Levélbeni tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges posta-bélyeg beküldetik.
Apró hirdetések előre fizetendők.

Kiadó azonnal a központban Kossuth-u. 6. illetőleg Sas-utca 3-ik számú házban az első emeleten egy 2 szobás garzon-lakás, gázlusterekkel felszerelve. Ügyvédi irodának vagy orvosnak is nagyon alkalmas. Értekezhetni a házban, Boros Testvérek üzletében, vagy Kaszanyitzky Endre üzletében, Piacz-u. 57.

Használt Hemington-írógép féláron eladó. Pongrácz Géza papirraktárában.

Egy kitűnő Ehlbal koncert zo gora olcsón eladó. Kandia-utca 14.

Pénzkölcsönök betáblázásra vagy személyhitelre gyorsan kieszközöl Rácz Béla bank biz. irodája Debreczen, Csapó-utca 12. sz.

Kiadó Rákóczy-utca 60. számú ház augusztus 1-től, áll hat szoba, konyha és négy pincze szobából, jó vizű kuttal. Értekezhetni ugyanott.

Vajal naponta frisset ajánlok 1 kilót 1 frt 20 krért.
Deutsch Lajos Piacz-utca 38.

Eladó a Csapó-utca 31. sorszámú ház. Értekezhetni a Debreczeni Első Takarékpénztár titkárnál.

Vérbélü narancs, cocusdió, friss spárga, carfiol, bersó kapható CZEGLÉDY és POLGÁRNÁL.

Eladó vagy kiadó bérház.

A Hatvan-utca 53-dik sorszám alatti ház, mely tartalmaz két utcái és három udvari lakást, 40 lóra való istállót és mellékhelyiségeket, igen előnyös feltételek mellett **eladó**, esetleg május 1-től kezdve 3 vagy 6 évre **kiadó**. Értekezni lehet a tulajdonossal Bethlen utca 10. sz. a. naponként d. e. 9. vagy d. u. 2 órákor.

Ügyes ügynökök tagok szerzésére magas jutalék mellett felvétetnek Piacz-utca 79. szám alatt a „Pénztár“ helyiségében.

Villany csengőt javít szakember és készít Krausz Kálmán Hatvan-utca 6.

Móricz-telep 33. számú ház, jó karban levő jutányosan azonnal eladó. Kedvező feltételek mellett.

Szintartó legjobb kötött harisnyák feltűnő olcsó árban beszerezhető MARTON GYULA üzletében Debreczen, Bika-szálloda mellett. Harisnyafeljeléseket elvállal.

Kiadó emeleti lakás, mely áll 6 szoba, elő- és fürdő-szobával több mellék helyiség, jó vizű vízvezeték és gázbevezető azonnal kiadó. Széchenyi-utca 42.

A Fötéren üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Borsay ozukrázdájában.

A czethal kiállítás

visszavonhatatlanul csakis vasárnap
május 4-ig marad nyitva.
Minden egyéb más tudva van.

Kiadó lakás.

Piacz-u. 9. számú házban
egy minden kényelemmel ellátott
utcai emeleti uri lakás

f. évi **augusztus 1-től**, esetleg korábban is

bérbe kiadó.

Értekezhetni: CSANAK JÓZSEFNÉL.

Egyszerű- és diszes
kertilőczákat,
kerti- és raktári
VIZFECSKENDŐKET,
udvari- és községi
KUTSZIVATTYUKAT,
kitűnő szerkezetű
borsajtókat,
szőlőzuzókat,
és minden építési
vastárgyakat,
olcsó gyári árakon **elsőkézből** ajánl:

„**DEBRECZENI VASÖNTÖDE**
és GEPLAKATOSSÁG“
Péterfia végen, a Hadházi-utczában.

Guber forrás

Leghatásosabb
arzen-vas viz
vérszegénység, női bajok, ideg- és bőrbetegség ellen stb.
Kapható az összes gyógyvizkereskedésben
gyógyszertárakban és droguista-üzletekben.

SCHENKER-féle társasutazások

Olaszországba Kimerítő Északamerikába
Oroszországba prospektusok ingyen. Utazás a föld körül
Svédországba, Norvégiába, Dániába stb.

Külön hajózások a középtengeren a „Therapia“ ujonnan épült gőzösön.
A prospektusban említett összes utazások a Stangen Károly-féle utazási irodával
Berlinben (alapított 1868.) közösen rendeztetnek.

Schenker és tsa utazási iroda, Wien, I., Schottenring 3. és I., Kohlmarkt 1.

MIHALOVITS J. gyógyszer-tára

a „Kigyó“-hoz Debreczenben.

Ajánlja:

HARMAT-ARCZPORÁT (pouder)

mely készítmény tőde szint kölcsönös az arcnak s nem rontja az arcbőrt. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz vagy rizs porral. Jól tapad s igen jól fed.

A Harmat-Crème a Harmat szappanna! együtt használva az arcbőrt tődvé, széppé teszi s megővja a megráncozódástól.

(Kapható 3 színben fehér, rózsás s erème színben) minta doboz Harmat-pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor.

Ajánlja továbbá következő arczporait:

BERLINI FETTPOUER (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fill.

VELUTIN POUER (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.

Eladó gyökeres szőlővesszők.

Különböző fajú gyökeres és porhajás exquise csemege szőlőfajok eladók, ára százan-
kint 2 koronától 8 koronáig.

Megrendelhetők s azonnal átvehetők

CSANAK JÁNOSNÁL
DEBRECZENBEN.

Moly ellen

legbiztosabb szer.

Mindennemű téli ruhák, bundák,
gallérokat

nyári gondozásra

jutányos díjazás mellett elvállal, tel-
jesen jótállással, tűz ellen biztosított
helyen

Nagy József

szücsmester.

Debreczen, Piacz-u. 30. Tamásy-ház.

Megérkeztek

a legszebb tavaszi ujdonságok
női divatszövetekben
Bluz selymekben, Tennis, Chiné
és De laene szövetekben, nap-
ernyőkben

Szabó Lajos fiai cégénél,
Debreczen, Rózsater.